

ЛЮДИ, ГОРИ, ЛІС

**ДОСВІД
ШВЕЙЦАРСЬКИХ
ЛІСІВНИКІВ
ДОПОМАГАЄ
ПОКРАЩИТИ МЕТОДИ
ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ
ТА ДОБРОБУТ
УКРАЇНСЬКИХ ГОРЯН**

Українські Карпати і швейцарські Альпи схожі так само, як і люди, які живуть у цих горах. Чому ж так відрізняється добробут та якість життя мешканців цих регіонів? Учасники Швейцарсько-українського проекту розвитку лісового господарства в Закарпатті FORZA взялися допомогти українцям покращити добробут й передати їм багаторічний швейцарський досвід ефективного господарювання.

Радянське лісівництво (заради справедливості зазначимо, що були подібні спроби й за кордоном) вело господарство, вирощуючи переважно однопорідні й однорічні ліси. Так було зручніше для виконання "завдань п'ятирічки": виростив – усе підряд вирубав – посадив нове. Але час показав хибність такого підходу. Такі "ранжовані" ліси не можуть протистояти навалом комах, грибковим інфекціям, природним стихіям. Крім того, суцільні рубки – прямий шлях до ерозії ґрунту, яка у гірських умовах є в кілька разів небезпечнішою, ніж на рівнині.

Швейцарські ж лісівники формують ліс, який може постійно виконувати свої функції. Рубки ведуть вибірково, деревину використовують комплексно, застосовуючи природозберігаючі технології (повітряно-трельовальне обладнання) в спосіб, що дає змогу звести до мінімуму негативний вплив на довкілля. Саджати новий ліс при такому господарюванні майже не доводиться – от і знову економія.

Як розповів Координатор сектору лісового господарства проекту FORZA Юрій Дербаль, передача швейцарського досвіду йде відразу кількома шляхами: для спеціалістів системи Державного комітету лісового господарства в Закарпатті та інших областей Карпатського регіону організуються семінари та обмін досвідом, налагоджена співпраця зі спеціалізованими навчальними закладами – Національним лісотехнічним університетом України, Закарпатським лісотехнічним коледжем – там впроваджуються нові навчальні програми.

В Нижньобистрівському лісництві ДП „Хустське лісове дослідне господарство” проведено нове лісовпорядкування із застосуванням

Довідково:

- ♦ В офіційних документах мета проекту формулюється так: "Впровадження у Карпатському регіоні сталого багатофункціонального ведення лісового господарства, з особливим наголосом на належному управлінні довкіллям та поліпшенні життєвого рівня місцевого населення".
- ♦ фінансування Швейцарської агенції розвитку та співробітництва на виконання проекту FORZA склало: перший етап (жовтень 2003 – грудень 2005) 2 200 000 швейцарських франків другий етап (2006 – 2008) 2 400 000 швейцарських франків

методу наближеного до природи лісівництва, який для гірських лісів може рекомендуватися як альтернатива методу класів віку, та який дає змогу лісівникам приступити до вирощування різновікових мішаних лісів.

Також FORZA намагається довести, що жити поруч із “ефективним лісом” – вигідно. Тому у кількох селах здійснюються пілотні проекти з покращання життя місцевих громад.

У високогірному селі Нижній Бистрий Хустського району одне з питань, яке найчастіше задають сільському голові Степану Бритваку звучить так: “Коли будуть дрова?” Живуть майже в лісі, а паливо – дефіцит. FORZA запропонувала кілька шляхів для зменшення дров’яного дефіциту. У восьми оселях (при виборі віддали перевагу малозабезпеченим родинам) проведено експеримент з теплозбереження. На кошти проекту в окремих оселях проведено утеплення вікон та встановлено сучасні системи опалення, включаючи й котли з високим коефіцієнтом корисної дії. Побачать сусіди, що так можна заощаджувати дрова й тепло – й собі поставити такі захочуть, вже за власні кошти.

Звернули увагу й на школу, яку теж нелегко обігріти. Завдяки фінансовій підтримці FORZA тут перекрили дах школи новим шифером, утеплили стелю, вікна, замінили двері. А нещодавно за сприяння FORZA місцева громадська організація виграла вже солідний, понад 400 тисяч гривень, грант Фонду соціальних інвестицій на реконструкцію шкільної системи опалення! Як розповів директор школи Юрій Росоха, нові котли мають ККД до 84%, а замінені нині агрегати, встановлені ще у 1974 році, мали лише 33-34%.

Під час проведеного за підтримки проекту лісовпорядкування Нижньобистрівського лісництва суттєво була збільшена доля захисних (тобто таких, де не ведуться рубки головного користування) лісів – з 10 до майже 51%. Спеціалісти FORZA сподіваються, що це зробить околиці села набагато привабливішими для розвитку рекреації та туризму. Щоб посилити цей інтерес, у тутешніх горах FORZA здійснює прокладання та маркування туристичних маршрутів, а місцевих жителів вчить тому, як зробити на базі своєї домівки агросадибу для любителів сільського (“зеленого”) туризму. Місцева мешканка Марія Станко вже має досвід роботи з туристами з різних країн. “Не так давно були французи, – розповідає пані Марія, – вони просто в захваті від наших гір, пишної природи, чистих джерел. Нам би зробити хорошу рекламу, й від бажаючих побувати у Нижньому Бистрому відбою не буде.”

Олег Листопад

Швейцарська агенція з розвитку та співробітництва (ШАРС)

Представництво:
Швейцарське бюро
співробітництва в Україні

вул. Івана Франка, 29,
Київ, 01030,
Україна

Тел. + 380-44 238 62 50

Факс: + 380-44 238 62 51

Електронна адреса:

kyiv@sdс.net

Інтернет-сторінка:

www.swisscooperation.org.ua

